

ARNHEMSCHE

COURANT.

Donderdag

den 18 December.

PARYS, den 13^{den} December.

Men verwacht, dat in de aanstaande vergadering der wetgevende kamers een ontwerp van wet op de zamenstelling en de magt der gemeenbestuuren zal voorgedragen worden.

Men verzekert vrij stellig, dat de heer *Raves*, voornaamste president van de Kamer der afgevaardigden, tot pair zal benoemd worden. Hij is een van de hoofden der royalistische partij en staat bij de aanhangers van het ministerie van *Fillele* in groot aanzien. Men beweert dan ook, dat sommige der tegenwoordige ministers zich tegen zijne verheffing sterk verzet hebben.

Bij een rapport van den generaal *Maison*, van den 23sten November, wordt gemeld, dat de troepen der afdeeling de werken bijna voltooid hebben, die noodig zijn om zich in de door hen bezette steden te vestigen. De staat hunner gezondheid verbetert steeds, maar niet zoo spoedig als men gehooft had; een gedeelte der herstellenden wordt slechts langzaam weder geheel gezond.

De artillerie en genie zijn ijverig bezig aan de noodige werken om de vestingen van *Morea* in staat van verdediging te stellen.

De vesting *Coron* is overgegeven aan de Grieksche troepen, die door den graaf *Capo d'Istrias* gezonden zijn.

De kolonel *Fabvier* is belast geworden met het oprigten eener gereguleerde krijgsmagt in Griekenland. Men verzekert, dat de Fransche regering te dien einde maandelijks 100,000 franken ter zijner beschikking heeft gesteld.

De jongste dagbladen van Lissabon melden niets bijzonders aangaande den toestand van don *Miguel*. Intusschen schijnt hij nog krachten genoeg te hebben om kwaad te doen; want bij een dekreet van den 25sten November heeft hij weder 189 officieren van onderscheiden rang afgezet. Het officiele dagblad van Lissabon strooit uit, dat Engeland don *Miguel* als Koning erkent en dat de overige mogendheden ook beswaar zullen maken om dit mogelijk te doen.

De dagbladen van Toulouse melden, dat de aartsbisschop van die streek eindelijk mede bereid is, zich naar de koninklijke officianten en omtrent de geestelijke scholen te schikken, en wel op raad van den Paus, die hem heeft voorgeschonden, hoe noodlottig het zou zijn, indien er eene scheuring in de Kerk van Frankrijk ontstond. Evenwel schijnt het, naar hetgeen men van elders verneemt, dat de verklaringen, welke de bestuurders en onderwijzers der seminariën moeten afgeven, zoodanig ingerigt zijn, dat zij aan de orde der jezuiten en andere niet gewettigde geestelijke genootschappen kunnen verbonden blijven.

BRUSSEL, den 16^{den} December.

De centrale afdeeling van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft verslag gedaan omtrent de ontwerpen van wet voor de buitengewone begrooting van 1825. In hetzelfde leest men het volgende:

Eene afdeeling heeft, met opzigt tot het ontwerp van het zuidelijk frontier, den wetsch genit, dat eenmaal en ten spoedigste het gouvernement een eindperk moge stellen aan de zoo groote bezwaren, welke daaruit voor de schatkist voortvloeien.

Eene andere afdeeling heeft, op de lijst van de buitengewone pensioenen, een pensioen gevonden van f 5252 voor een in 1811 gebarenen, zij begriift niet welke diensten iemand slechts 17 jaren oud zijnde, den staat kan hebben bewezen, om op zoodanig pensioen rechtmatige aanspraak te hebben.

Wat betreft de Zuid-Willenrvaald, die heeft men met leedwezen gezien, dat de kosten van onderhoud f 151,268.50 beloopt hebben, onmiddellijk na de voltooiing van het werk. Deze vaart, welke meer dan 4 millioen gekost heeft, behoorde ten minste 200,000 in plaats van 50,000 op te brengen. In de vooronderstelling dat de opbrengst dit jaar f 50,000 zij en in de volgende jaren door de toenemende vaart werde verdubbeld, zal echter de onderneming slechts 2 pCt. afwerpen, dat geen bemoeiigend uitzigt geeft voor de geldmiddelen van den staat.

Men is niet voldaan over de antwoorden betreffende de landsgebouwen in de provincien, en nog minder te vernemen dat daarvoor f 160,000 konden gevraagd worden. Men is van oordeel dat het voorzigtig ware al die uitgaven te staken, die te kostbaar in een tijd dat er veel dringender behoeften bestaan, zoo als de behoeften mag rangschikken, de steeds toenemende en welke de gouverneurs niet zullen nalaten te doen om gemakkelijker te zijn, wanneer zij zien, dat die aanvragen gehoor vinden.

De staat is alleen gehouden te zorgen voor de behoeften der bedienaren van de godsdienst. Men acht het noodig te zijn, om de hoofdkerk te bouwen voor eenige duizend roepstuk kathedraal. De naam van de kerk zou kunnen gegeven worden aan een der bestaande kerken van dat kerkgenootschap, welke godsdienstplegheden uit hare aard zoo eenvoudig en zoo ingetogen zijn. De oprigting van groote gebouwen zouden kunnen uitgesteld blijven tot onze geldmiddelen in een bloeyen-

den toestand waren gekomen. Over het algemeen verlangt men eene uitvoering van 't gebruik der hier bedoelde sommen.

In de antwoorden van het gouvernement op de besendingen der actien van de Tweede Kamer der Staten-Generaal op het ontwerp van wet tot opheffing van een krediet van f 15,000,000 ten behoeve van 's Rijks overzeesche bezittingen, vindt men de volgende opgave van den financies staat der Oost-Indien:

De beloopte beloopte jaarijke	f 20,265,119
En de gewone uitgaven slechts	17,578,576
Zoo dat er overblijft	f 2,686,543
Van welke som echter nog moet worden afgetrokken het bedrag eener speciale begrooting, waarvan de werking binnen eenige jaren zal ophouden, of	1,500,000

Zoodanig dat in tijden van rust en bij het geheel genot der inkomsten het suiver overschot zijn zoude f 1,186,543

Bij de mededeeling dezer resultaten, blijft Z. M. commissaris-generaal aandringen op eene buitengewone tegemoetkoming, ter bestrijding der oorlogskosten.

Deze is berekend op vijf millioen 's jaars, en overschrijden dus met een aantal bedrag het overschot door de bereids genomen administrative maatregelen opgeleverd, en welk overschot voor geene groote vermeerdering meer verbaar is.

In een depêche drukt zich de commissaris-generaal omtrent de toestand van zaken op de volgende wijze uit:

Het zal onmoedig zijn Uwe Excellentie hierop te doen ommerken, dat het een bedrag zalde van ruim een millioen 's jaars, als een hoogste langdurig resultaat voor het verder beheer en den gunstigen stand der Indische huishouding kan worden beschouwd; maar wanneer men daarop bij in overweging wil nemen, dat de uitbreiding van den handel en van de cultuur, waaraan thans de Indische en van het gouvernement en van alle Nederlanders behoudendlijk gericht zijn, allezins bij toecomende vermeerdering der inkomsten mogelijk is, wanneer verder in overweging genomen wordt, dat het belang van deze landen geenszins eene meer uitgestrekte administratie medebrengt, maar daartegen onder een vereenvoudigd bestuur, het de meeste zorgen kan worden gadegeslagen, dan geloof ik te mogen beweren, dat de Indische financies en de Indische huishouding, thans op dat standpunt gebracht zijn, van waar aan het gouvernement in Nederland een volkomen waarborg tegen verdere financies ongelagenheden kan worden gegeven, en tevens het vooruitsigt kan worden geopend, om deze belangrijke bezittingen niet meer als een lastpost, maar als eene winstgevende bron aan het moederland, naar waarheid te kunnen afschrijven.

Een aantal bijzonderheden zullen Uwe Excellentie slechts bij de toezending van al de stukken, tot de begrooting betrekking hebbende, duidelijker worden; dan dezelve kunnen tot de wezenlijke en belangrijke resultaten, waarvan hier reden is, niet toe of afdoen. Genoeg zij het Uwe Excellentie voorloopig als eene geruststellende en onwederlegbare waarheid te kunnen melden, dat voortaan de bezorgdheid van Zijne Majesteit den Koning zich niet meer tot den staat der Indische financies en behoest uit te strekken, en dat Hoogstdezelve in den tegenwoordigen staat der Indische huishouding, en in de bijzondere bepalingen, waarop dezelve gevestigd is, de zekerste waarborg voor een geregeld, spaarzaam en ordelijk beheer van 's lands geldmiddelen vinden kan.

Hoedanig ook de veranderingen en wijzigingen zijn mogen, die in de onderscheidene hoofdstukken der begrooting door mij nader mogten worden gebracht, zij zullen nimmer op de hiervoren opgegeven resultaten eene min gunstigen invloed hebben, en ik kan mij alzoo ten slotte bepalen bij de verklaring, dat Nederlandsch Indie voor het oogenblik gescheiden anderen onderstand van het moederland behoeft, dan hetgeen tot bestrijding van de buitengewone kosten des oorlogs geveerd wordt.

Omtrent de oorzaken van den opstand op Java wordt, in antwoord op de vraag eener afdeeling, het volgende door het gouvernement aangemerkt:

De onderwindig van vroeger en later dagen leert, hoe moeilijk het is tot de ware en bepaalde oorzaken van ontstane verdeeldheden, onlusten en onrusten op te klimmen.

Ditwijls loopen vele omstandigheden, die, op zich zelve aan elkander vreedzaam achijnen, daartoe te zamen en men kan ze nauwelijks onder een oogpunt brengen; zoo ook is het met de Javaansche onlusten gelegen.

De mutelingen zijn wellicht in den beginne door sommige plaatselijke gezagvoerders niet genoegzaam gadegeslagen, maar huane onderneming is in den beginne bijzonder begunstigd door het volslagen gemis van eene genoegzame magt, welke, ongelukkig genoeg, naar Celebes vertrokken was.

De verdere voortgangen der mutelingen en de moeilijkheid om hen te beletten de vreedzame ingezetenen tot huane partij te dwingen, zijn voornamelijk toe te schrijven aan de weinige orde, die in het beheer der plaatsen en dorpen in de vorstenlanden heerscht, en het is daarom, dat reeds de noodige bevelen gegeven zijn, om vooral tot vestiging van zulk eene orde, met alle krachten te arbeiden, waarmede men dan ook reeds begonnen is.

Men heeft overtuigende bewijzen, dat de groote massa der bevolking, welke aan den oorlog meede is; gedurige ne-

derlagen hebben de springvederen der dweepzucht verlaten en zodra de
nieuwe maatregelen betrekkelijk de zamenstelling van de
de mogelijkheid zullen daarstellen, om de welgezin-
schermen, en tevens de hoofden van den opstand o-
volgen, verwacht men dat de vrede spoedig zal kunn-
Het is zelfs waarschijnlijk dat, even als bij vroer-
dien aard, de oorlog slechts strekken zal, om de Euro-
meer en meer te bevestigen en de kanssen van eene nieu-
verminderen.)

Wijders vindt men in de antwoorden van het gouv-
volgende:

Het getal der hier te lande aangeworven en naar Java
troepen, bedraagt thans het drievoud van het
tijden.

De uitrusting alleen van de expeditionnaire afdeeling heeft bedragen
/ 694,324-88 $\frac{1}{2}$ zonder dat daaronder de kosten van vervoer zijn begrepen
en men berekende in der tijd in Indië het meerdere hetwelk dat korps
van het tijdstip van deszelfs aankomst op Java, aan het koloniale bestuur
zoude kosten op f 1,700,000 's jaars.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal is heden vergaderd.
De beraadslagingen der Tweede Kamer over de buitengewone begro-
ting van 1829, zullen, naar men verneemt, vrij uitgebreid zijn. Ook het
ontwerp van de koloniale geldleening, zal, zoo men wil nog voor de
kersnis-vacantie aan de beraadslagingen worden onderworpen.

Zaterdag is er groot diner ten hove geweest, en Donderdag aanstaande
zal er weder een plaats hebben.

Het ontwerp van wet, omtrent de drukpers is, naar men
verneemt, bij de raad van ministers goedgekeurd geworden, doch is nog
niet bij de raad van state ingekomen.

GRAVENHAGE, den 14den December.

Er zijn berigten uit Java ontyangen tot en met den 16den Augustus
(de laatste waren van den 2den dier maand). In dezelve vindt men we-
derom rapporten van Z. Exc. den luitenant-gouverneur-generaal, wegens
onderscheidene gevechten, in de laatste dagen van Juli en in de eerste
van Augustus. Uit dezelve blijkt, dat de muitelingen onze troepen nog
steeds zoeken te verontrusten; en alles aanwenden, om het maken van
bentings te verhinderen, of de opgeworpen te vernietigen. De Neder-
landsche, zoo wel als de inlandsche hulpstroepen hebben, bij deze gele-
genheden, steeds veel moeds en dapperheid aan den dag gelegd, en het
is hun altijd gelukt, de muitelingen op de vlugt te slaan. Sommigen
echter hebben zij daarbij kleine verliezen geleden. Volgens steffige be-
rigten uit Magelang, van den 4den Augustus, zou Diapo Nigoro zich
steeds te Sambiroto ophouden, met het voornemen van aldaar te ver-
blijven, tot dat hij door de Nederlandsche troepen mogt verdréven wor-
den. Hij zou het gezag van alle oorlogszaken, aan den radcen adijpatti
Danoe Redjo, die met ongeveer 600 man te Kliwonan gelegerd was,
opgedragen hebben. Voorts had hij zich bevestigd, dat onder de be-
valking der vijandelijke landen eene algemeene neerslachtigheid heerschte,
en wel voornamelijk uit vrees voor de van alle kanten oprukkende troe-
pen, en in het bijzonder voor de Alfoere, bij de muitelingen onder
den naam van mienscheneters bekend. Den 1sten Augustus was de Boe-
tonsche vloot, uit tien praauwen bestaande, te Samarang aangekomen,
welke de hulpstroepen van den Sultan van Boeton, onder bevel van de-
zelfs broeder, overgebracht heeft. Deze troepen zijn terstond ontscheept,
en zouden naar de Bagehen gezonden worden, om aldaar onder den kol-
onel Cleerens te dienen. Drie Tommongongs en ettelijke mindere opper-
hoofden hadden zich wederom aan het gezag van het Nederlandsch gouv-
vernement onderworpen. In de Kadoe is alles rustig, sommige huurders
hadden reeds een gedeelte van hunne landrenten voldaan.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

- Den 17den December 1431 werd HENDRIK Vide tot Koning van Enge-
land gekroond.
- Den 17den dito 1650 sloot Zevenbergen een verdrag met Spanje.
- Den 17den dito 1730 gaf GELDER zich aan den graaf van Lottum over.
- Den 18den dito 1353 werd INNOCENTIUS Vide tot 199ste paus van Ro-
me verkozen.
- Den 18den dito 1559 werd ANTONIUS DE MINARD verraderlijk doodge-
schoten.
- Den 18den dito 1803 stief de geleerde J. G. VON HERDER.

SCHOUWBURG TE ARNHEM.

De Nederlandsche Tooneelsten, onder Directie van de Heeren
G. B. J. de K. U. B. en DE KONING, en protectie van
Z. K. H. de Prins van Oranje, zullen de eer hebben ten Toonele te
voeren

Op Zaterdag, den 20sten December 1828.

DE GROOTE WERELD EN GOEDHARTIGHEID.

Een Duitsch Familie-Tafereel.

Tooneelspel in 4 Bedrijven, van den vermaarden ZIEGLER.

Gevolgd van

DE OUDE COPIST.

MEN SCHIKT ZICH NAAR DE OMSTANDIGHEDEN.

Nieuw Bluspel met zang in een Bedrijf, naar het Fransch van schrijver
door de heer DE SPACK.

(In de Kerstmisweek gaene Voorstelling.)

ARNHEM, den 18den December.

Het water is hoog in den Rijn aan de Paal;

Den 17 Dec. 1 El 3 Palm 15 Duim; gewassen o. D., gevallen o. D.
Den 18 dito 1 El 3 Palm o Duim; gewassen o. D., gevallen 5 D

Getrouwd:

W. CONJAERTS,

Tweede Luitenant-Kornet bij de Af-
deeling Kavassiers, No. 1

M. J. BARBILLION,

Weduwe van G. HOLLINGS,
in leven Officier van Gezondheid.

den 17den December

De BURGEMEESTER en ASSESSO-
REN der GEMEENTE van BEMMEL
Provincie Gelderland noodigen bij dezen alle
EIGENAREN van GRAVEN of GRAAF-
KELDERS in de KERKEN van BEMMEL, HAA-
SSEL, ZUTPHEN en DOORNENBURG onder deze Gemeente, welke
voor het gebruik derzelve eene gelijke GRAFRUIMTE
verlangen, om, met overlegging hunner bewijzen
van eigenaarschap, daarvan schriftelijk opgave vrachtvrij in te zenden
aan den Burgemeester dezer Gemeente, uiterlijk voor den 31sten
December 1828, na welke tijd geene daardige aanvragen meer
zullen worden aangenomen.

To ARNHEM, bij C. A.

KELDERS in de KERKEN van BEMMEL, HAA-
SEL, ZUTPHEN en DOORNENBURG onder deze Gemeente, welke
voor het gebruik derzelve eene gelijke GRAFRUIMTE
verlangen, om, met overlegging hunner bewijzen
van eigenaarschap, daarvan schriftelijk opgave vrachtvrij in te zenden
aan den Burgemeester dezer Gemeente, uiterlijk voor den 31sten
December 1828, na welke tijd geene daardige aanvragen meer
zullen worden aangenomen.

Burgemeester en Assessoren voornd.,
J. F. DE RANITZ.

Ter ordonnantie,
J. TEN NIETBRINK,

Sekretaris.

+++ De COMMISSIE tot het AANLEGGEN
der NIEUWE BEGRAAFPLAATS te
DEVENTER roept, bij deze, voor het laatst
op alle EIGENAREN van GRAVEN of KELDERS
in de KERKEN of op de KERKHOFEN
dezer Stad, die verlangen zonden, tot geldeverloofing van hun ver-
lies, aldaar eene GRAFRUIMTE, op de aangelegde BE-
GRAAFPLAATS te bekomen, om hunne verzoeken al nog
ter Secretarie dezer stad schriftelijk en vrachtvrij in te leveren voor
den 31sten December aanstaande; zullende na dien tijd geene meer-
dere verzoeken aangenomen worden, en diegenen, welke zich alsdan
niet zullen hebben aangemeld, gerekend worden van deze aanbieding
afstand gedaan te hebben, en alzoo geene eigene of afzonderlijke Begraaf-
plaats in ruiling te willen hebben.
Deventer, den 5den December 1828.

P. F. BESIER.

\$\$\$ Te Zutphen zal, in het Koffijhuis het Zwijnshoofd, op
den 31sten Januarij 1829, des voormiddags te elf uren, in
het openbaar geveild worden eene PRARAM-
SCHUIT aldaar, met ZEILEN, ANKERS en
TOUWEN; zijnde lang 21 Ellen en 3/4 Streepen, wijd 4 Ellen
en 4/5 Streepen, hol 2 Ellen en nagehoeg 197 Streepen.

\$\$\$ Op Dingsdag den 23sten December 1828, des voormiddags
ten tien ure, zal, ten huize van J. A. N. D. O. G.
TER, Logementhouder te Heerde, door den Notaris
Mr. N. S. VAN MEURS, residentende te Heerde, ter in-
stantie zijner principalen, publiek worden verkocht:

Honderd vijf en zeventig buitengewoon zware EIKEN BOOMEN
MEEN, met zeer zwaar OPHOUDT dik over het algemeen 6
7 & 8 Palmen, staande onder de Gemeente Heerde, dicht bij het nieuw
gegraven Kanaal; alsmede ruim zestig lange, opgaande EIKEN
BOOMEN, waaronder zeer schoone Bergroeden, staande bij den
Hutze Bonenburg, onder Heerde, aan het voormelde Kanaal; voorts
ruim zes honderd DENNEN BOOMEN, bekend voor het
beste soort van Dennenhout, het grootste gedeelte lang van 15 tot 12
Nederlandsche Ellen, op de midden diameter dik ruim twee Palmen,
zijnde zeer veeg en bijzonder geschikt tot Paardewerk en Zwaarte, mede
niet ver van voornoemd kanaal staande; terwijl men zich, ter be-
stimmung van informatie, kan vervoegen ten Kantore van den Notaris
VAN MEURS voornoemd.

\$\$\$ Op nader te bepalen tijd, zal in het aanstaande voorjaar, te
Brummen, publiek worden geveild het, wegens deszelfs
gezonde ligging, in het schoonste gedeelte der Provincie
Gelderland, zeer aangenaam BUITENGOED, de Zomer-
hof, bestaande in een, voor weinig jaren, uit den grond, nieuw
opgebonwd, geheel onderkelderd en altoos watervrij HEEREN-
HUIS, voorzien met 9 zoo BENEDEEN, als BOVEN-
KAMERS, KOETSHUIS met STALLING voor
4 Paarden en KOETSIEERS KAMER, aangelegd
TUIN met exquisite VRUCHTBOOMEN, met aangena-
me WANDELINGEN, doorsneden, BOSSCHEN
met EIKEN AKKERHOUT, opgaande BOOMEN
en ander PLANTSOEN, twee wel onderhouden BOE-
REN ERVEN en twee KATERSTEDEN, met
daarbij behoorende BOOMGAARDEN, BOUW-
WEILANDEN, te zamen groot ruim 60 Bunders, voor twee
WHAREN geregtigd in de Mark van Rhenen, alles aan en
bij elkander gelegen te Brummen, nabij den Straatweg, op een
afstand van de Stad Zutphen, uitgezonderd twee stukken, W. EN-
L. A. N. D., aan de overzijde der rivier den Yssel gelegen. — Waarom
trent informatie zijn, te bekomen bij den Notaris DE KRUYER,
te Brummen. — Brieven franco.

+++ AANLIEFHEBBEREN VAN ROOTEN.
Bij den Tuinman W. VAN HOUTUM, te
Veghel, bij Hertogenbosch, zijn a 55 Centen per stuk
te bekomen: eene groote partij extra schotte ANOOPEN-
MEEN, waaronder die dit jaar al gedrukt hebben, te weten
de ANOOPEN-
M. EN, die op den 17den Dec. 1828, door den Heer J. S. T. H. R. E. N.,
in naam van den Heer J. S. T. H. R. E. N., is afgedrukt, dat hij, alhier te spre-
ken of te ontbieden, is bij den Heer J. S. T. H. R. E. N., aan de
St. Janspoort, tot den 25sten dezer.

Zijne ondervinding, in het vak der Gezigtkunde, bekend bij de voor-
naamste Oculisten als deskundige. — Zijne extra-fijne gestrepen Gil-
ZEN, dienende voor alle Gesigten, tot conservering van hetzelfde tot
in den hoogsten ouderdom.

Vleit hij zich, des benoodigd zijnde, met hünne gunst vereerd te wor-
den; gaat niet uit voor dat hij ontboden wordt.

** Bij H. C. A. THIEME, te Zutphen, is gedrukt en bij alle
Boekhandelaren in deze Provincie verkrijgbaar
NIEUWE ZUTPHENSCH ALMANAK voor 1829, afgevoerd met
alle Markten, Kermissen enz., die in deze Provincie gehouden worden,
opgemaakt volgens de opgaven der respectieve Besturen. — Verder een
zêr volledig Naamregister der Administratieve, Justitiele en Financiële
Ambtenaren in de gehele provincie, eene Almanachische Tafel der So-
den en Dorpen in Gelderland, benevens opgaven van alle plaatsen
hoofdplaatsen van het Kwartier en den Provincie.

To ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.